

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plačati in tožiti se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKLJUCNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, torek 27. januarja 1942-XX

Cena posamezni številki lir 0'60

Ravnajte se po uredbi o odpiranju in zapiranju trgovin!

Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine opozarja članstvo na točno izvajanje naredb o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratovalnic, po kateri morajo biti trgovine oblačilne stroke, pohištva, papirnice, knjigarne in z mešanim blagom odprte od 8.30 do 12.30 ure in od 15. do 18. ure, trgovine z živili pa od 8. do 12. in od 15. do 18. ure.

Davčne prijave za pridobitno in poslovni davek

Združenje trgovcev Ljubljanske pokrajine obvešča vse davkoplačevalce, ki ne utegnejo pravočasno vložiti davčno prijavo, da zaprosijo pri pristojni davčni upravi za podaljšanje roka. Prošnje morajo biti vložene do 31. t. m. Splošnega podaljšanja roka ni, zato se bodo vse individualne prošnje za podaljšanja upoštevale.

Pouk na strokovnih nadaljevalnih šolah

Zenska strokovna nadaljevalna šola za umetne in oblačilne obrti se je iz šentjakobske ljudske šole preselila v meščansko šolo na Viču, kjer je bil 26. januarja začetek pouka. V strokovni nadaljevalni šoli za mehanično tehnične obrti na Ledini je bil začetek pouka 27. januarja. Začetek pouka na drugih nadaljevalnih šolah bo objavljen pozneje.

Zaposlenost delavstva

Po izkazih Zavoda za socialno zavarovanje se je od novembra na december število zaposlenih delavcev v Ljubljanski pokrajini zmanjšalo za 6516 na 29.950. Po strokah je bila zaposlitev v decembru naslednja (v oklepajih so podatki za november):

Kmetijstvo 227 (214), javni promet 440 (439), zasebna prometna podjetja 331 (331), industrija kamenja in zemlje 998 (1014), kovinska industrija 1695 (1676), gradnja prevoznih sredstev 136 (149), kemična industrija 476 (509), centrale za proizvodnjo sile 128 (149), tekstilna industrija 1272 (1259), papirna industrija 694 (676), industrija kože in gume 295 (293), predelovanje kože in njenih surogatov 731 (700), gozdno-žagarska industrija 1694 (1608), predelovanje lesa in rezbarstvo 956 (959), industrija hranil in pijače 1038 (1055), industrija tobaka 586 (592), gostilne, krčme itd. 1049 (1057), oblačilna industrija in čiščenje 1494 (1488), gradnja železnic, cest itd. 2211 (2209), gradnje nad zemljo 1181 (1889), grafična industrija 638 (625), hišna 905 (891), občinski obrati 1170 (1169), trgovina 3118 (3138), denarni in zavarovalni zavodi 1497 (1495), gledališča, svobodni poklici itd. 1325 (1325), hišna služničad 3618 (3578).

Avtomobilske takse

Urad za civilno motorizacijo pri Visokem komisariatu obvešča prizadete, da sprejema RACI (bivši Autoklub) od 26. t. m. od 8.30 do 13. in od 16. do 18.30 ure plačila prometnih taks za avtomobile, tovarne avtomobile, motorje, poskusne avtomobile, prikolice itd. Takse morajo biti plačane do konca tega meseca.

Pravila Pokrajinske delavske zveze odobrena

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je odobril pravila Pokrajinske delavske zveze ter jih je «Službeni list» za Ljubljansko pokrajino objavil v svoji številki z dne 21. januarja.

Iz pravil zveze navajamo naslednje določbe:

PDZ zastopa splošne interese delavcev ter skrbi za njih zaščito, podpiranje in zdravstveno vzgojo. Obsega vse strokovne organizacije ter podporne ustanove. Je pravna oseba in se deli v štiri pokrajinske oddelke: 1. industrijskih, 2. trgovinskih, 3. poljedelskih in 4. bančnih in zavarovalnih delojemalcev.

PDZ skrbi za vzporeditev delovanja včlanjenih organizacij, ter vzdržuje red v organizacijah in nadzoruje njih gospodarsko-delovno poslovanje.

Med drugim je zlasti njena naloga, da skrbi za poravnavo sporov in nasprotij, ki bi nastali med sindikati in strokovnimi organizacijami, da predlaga ali imenuje zastopnike delojemalcev v razne zastope in da sklepa o kolektivnih pogodbah in sporazumih.

Pripadnost h zvezi je za sindikate oz. podporna društva obvezna.

Organi Zveze so: predsednik, upravni odbor, izvršni odbor in pregledniki računov.

Predsednika imenuje Vis. Komisar. Pravila podrobno navajajo pravice in dolžnosti predsednika. Naloga predsednika je tudi, da sklepa kolektivne pogodbe in gospodarske sporazume in da odobruje kolektivne pogodbe, ki so jih sklenili sindikati. Odreja tudi ustanovitev občinskih poslovalnic in poverjeništev ter določa njih poslovanje.

Upravni odbor tvorijo predsednik Zveze, predsedniki pokrajinskih oddelkov, sindikatov ter zakonito priznanih podpornih ustanov. Tajnik Zveze prisostvuje sejm upravnega odbora, toda le s posvetovalnim glasom. Pravila nato podrobno navajajo naloge in poslovanje upravnega odbora.

Izvršilni odbor tvorijo predsednik PDZ ter 8 članov, ki jih iz svoje srede izvolijo člani upravnega odbora. Tudi naloge izvršilnega odbora navajajo pravila v podrobnostih.

Svet preglednikov računov šteje dva člana in dva namestnika, ki jih imenuje upravni odbor ter predsednika, ki ga imenuje Vis. Komisar.

Tajnika Zveze imenuje Vis. Komisar izmed uradnikov Zveze in to na predlog predsednika Zveze.

III. poglavje pravil govori o članstvu. Član Zveze mora biti po svojem strokovnem sindikatu: kdor stalno prebiva v Ljubljanski pokrajini, pripada stroki, ki jo predstavlja dotični oddelek, je primernega npravnstvenega in političnega vedenja ter izpolnjuje vse pogoje, predpisane z zakoni in pravilniki.

Člani so dolžni usmeriti svojo produktivno delavnost po načelih fašističnega korporativnega reda, izvrševati odredbe in naredb, ki bi jih vodstveni organi oddelka izdali v okviru svoje pristojnosti ter vestno izvrševati dolžnosti, ki

jih nalagajo pravila Zveze in članska disciplina.

IV. poglavje vsebuje določbe o premoženju, upravi, proračunih in obračunih Zveze, V. poglavje o občnih disciplinskih predpisih, VI. poglavje pa o urejanju kolektivnih pogodb in gospodarskih odnosajev. (Pogajanja za sklenitev delovnih pogodb vodi predsednik zainteresiranega oddelka oz. sin-

dikata po predhodni pooblastitvi predsednika Zveze, pri končni sklenitvi pogodbe pa mu morata biti v pomoč predsednika prizadetega oddelka in sindikata.)

Drugi del pravil govori o oddelkih in sindikatih, o njih organih ter njih poslovanju.

Tretji del pa navaja prehodne določbe ter o pogojih za spremembo pravil.

Evropski klirinški sistem

Iz raznih vzrokov so se pred desetimi leti začele med nekaterimi evropskimi državami sklepati plačilne pogodbe s pomočjo kliringov. Glavni vzrok za te pogodbe so bile plačilne težave nekaterih držav zaradi pomanjkanja zdravih deviz. Za sklepanje klirinških pogodb pa so bila tla pripravljena tudi zaradi zunanje-trgovinskih težav, ki jih nekatere države kar niso mogle premagati, zlasti po izbruhu svetovne gospodarske krize. Dostop na zunanje trge je bil zlasti za južnovzhodne države vedno bolj težaven, a tudi tvegan. Blago je ostajalo doma, ali pa se je moralo prodajati po vsaki ceni. Poskusi, da bi se s skupnim nastopom agrarnih južno-vzhodnih držav razmere za izvoz agrarnih proizvodov izboljšale, tudi niso kljub nekaterim sklenjenim dogovorom prinesli nobene pravega uspeha.

V tem težkem položaju je bila za južnovzhodne države zlasti vabljiva in dobrodošla ponudba Nemčije, da odkupi velik del proizvodov južnovzhodnih držav in po ceni, ki je bila takrat znatno nad cenami na zunanjih trgih. Ker je poleg tega nudila Nemčija južnovzhodnim državam tudi velik in ugoden uvoz industrijskih izdelkov, ki so bili južnovzhodnim državam potrebni, je tem bolj naravno, da je bila ponudba Nemčije tudi sprejeta. Tako so bile pred desetimi leti sklenjene prve klirinške pogodbe južnovzhodnih evropskih držav z Nemčijo.

Seveda pa niso bile te klirinške pogodbe tudi brez svojih senčnih strani. Tako je bilo zlasti neprijetno, da se je dostikrat moralo zelo dolgo čakati na plačilo. Bile so pa tudi druge neprijetnosti. Vendar pa so bile prednosti kliringov večje ko njih senčne strani in ko je nastala vojna in postalo skoraj vse evropsko ozemlje eno gospodarsko ozemlje, so postali klirinški dogovori tem bolj nujni in potrebni, ker je bila samo na ta način mogoča trgovina med posameznimi evropskimi državami. Klirinški sistem s centralo v Berlinu se je zato še znatno izpopolnil in danes veže vse evropske države gosta mreža klirinških sporazumov. Po teh sporazumih se skoraj redoma obračunava blago z izvorno državo, ne pa z državo prodajalca. Če n. pr. kupi romunski uvoznik s posredovanjem nemškega trgovca cigaretnej papir v Finski, mora vplačati znesek za papir v Finski v korist nemškemu posredovalcu. Nemško časopisje poudarja, da se bo sedanji evropski klirinški sistem po vojni še znatno razširil in poglobil.

Sedanji obračunski promet zasedenih ozemelj gre kakor nemški čez berlinsko obračunsko blagajno, ki dobiva vedno bolj značaj centralne evropske obračunske blagajne. S tem pa so se začeli prvotno samo dvostranski klirinški dogovori spreminjati v večstranske. Zaenkrat pa se ta omejuje še v glavnem na zasedena ozemlja: na Belgijo, Nizozemsko, Nerveško, Srbijo in generalni guvernma Poljske.

Stanje klirinških dogovorov drugih držav je bilo ob koncu 1941. v glavnem naslednje:

Bolgarska ima sklenjene klirinške sporazume s 13 državami: Belgijo, Dansko, Finsko. Gen. guvernmanom, Italijo, Hrvaško, Nizozemsko, Romunijo, Švico, Srbijo, Slovaško, Španijo in Madžarsko. Z Belgijo, Gen. guvernmanom, Romunijo in Srbijo se obračunava po berlinski centrali, z drugimi pa s pomočjo zadevnih narodnih bank. Tečaj so pri tem določeni takole: 2 zlota = 1RM, 1 RM = 59 lejev, 100 lejev = 61 din.

Grška je dosedaj podpisala plačilne sporazume samo z Italijo in Nizozemsko. S slednjo se obračunava preko berlinske centrale ter je bil določen naslednji

tečaj: 1 RM = 50 drahem, 100 hol. goldinarjev = 132.70 RM.

Hrvatska je sklenila klirinške sporazume z: Bolgarsko, Belgijo, Italijo, Nizozemsko, Romunijo, Srbijo, Slovaško in Švico. Večina teh sporazumov določa obračunavanje po berlinski blagajni. Dogovorjeni so naslednji tečaji: 100 lir = 263.16 kun, 100 kun = 38 lir, 100 kun = 300 lejev, 100 kun = 100 din. Zasebni obračuni z Nizozemsko niso dopustni, z Romunijo pa načelno izključeni.

Romunski obračunski promet se razteza na 12 držav: Belgijo, Bolgarsko, Dansko, Finsko, Poljsko (gen. guv.), Italijo, Hrvaško, Nizozemsko, Slovaško, Srbijo, Švico in Turčijo. Z Belgijo, Bolgarsko, gen. guvernmanom in Srbijo se obračunava po berlinski centrali. Določeni so naslednji tečaji: 1 RM = 32.50 levov, 1 RM = 2 zlota, 1 zlot = 23.50 lejev, 100 kun = 300 lejev.

Med Srbijo, Bolgarsko, Italijo, Romunijo in Madžarsko se obračunava po berlinski centrali po naslednjih tečajih: 100 levov = 61 din, 100 din = 38 lir, 100 lir = 263.16 din.

Slovaška je sklenila klirinške dogovore z Belgijo, Bolgarsko, Finsko, Italijo, Hrvaško, Nizozemsko, Romunijo, Švico in Madžarsko. Z Belgijo in Nizozemsko se obračunava po berlinski centrali. Zasebni promet je dopusten pod pogojem obojestranskega sporazuma s Finsko in Švedsko.

Po klirinških dogovorih Turčije s Finsko, Francijo, Italijo, Romunijo, Švedsko in Madžarsko se obračunava blago po Centralni banki turške republike. Dopustni pa so zasebni obračuni s Finsko, Švedsko in Francijo.

Madžarska je sklenila 10 klirinških dogovorov, ki določajo obračunavanje po berlinski centrali.

To bi bil kratek pregled doseganega klirinškega sistema evropskih držav, ki pa se bo po vsej verjetnosti še razširil in povečal.

Evropski pridelek riža

Največji pridelek riža je bil še pred nekaj leti v Italiji in Španiji, potem pa se je pridelovanje riža razširjalo tudi na druge dežele, predvsem pa na južnovzhodne. V zadnjih letih je še bolj kakor Španija dvignila Italija svoj pridelek riža. Znatno je povečala površino svojih nasadov, ki je od leta 1931. narasla za 32 odstotkov in se je tako tudi donos pridelka zvišal od 46 na okrog 57 metrskih stotov na hektar. Pri pridelku riža ne more tekmovali z Italijo nobena evropska država. Lani je italijanski pridelek riža dosegel že 9.27 milijona metrskih stotov, leta 1931. pa je znašal 6.35 milijona metrskih stotov.

V južnovzhodni Evropi se uspešno prideluje riž v Madžarski, Romuniji, Grčiji, Bolgariji in Turčiji. Madžarska je v zadnjih letih napravila uspešne poizkuse za pridelovanje riža v krajih, ki so bili poplavljeni in kjer država še ni utegnla izvesti svojega melioracijskega načrta. Zdaj hočejo tudi v Bački kultivirati riž.

Ze desetletja pridelujejo riž v južni Srbiji in v Traciji. O pridelku riža v novi Bolgariji ni točnih podatkov, iz Romunije pa poročajo, da je pridelovanju riža posvečena velika pozornost. V Ro-

muniji nameravajo z državno pomočjo znatno razširiti površino riževih njiv, urejene pa so bile tudi vzorne plantaže, ki obsegajo po 150 ha.

V Grčiji pridelujejo riž že kakih 20 let in obsega površina riževih njiv nad 2500 ha. Grčija pa ima na razpolago še kakih 15.000 ha zemlje, na kateri bi se dalo posejati riž. Grški pridelek riža je že zadosten za domačo potrebo, če pa bodo nasade razširili po načrtu vlade, bo prišla Grčija med one države, ki lahko izvažajo riž v velikih količinah. Tudi v Turčiji so se v zadnjih dveh letih razširili nasadi riža.

Dajatve zavarovalnega zavoda INA

Lani je Nacionalni zavarovalni zavod (INA) plačal za škode 146,7, za zapadle police 106, za življenjsko zavarovanje pa 64 milijonov lir, skupno 316,7 milijona lir. Iz svojega čistega dobička pa je zavod izplačal zavarovancem 257, državi pa 189 milijonov lir.

V prvi dobi svojega obstoja od leta 1912. do leta 1921. je zavod skupno izplačal zavarovancem 243 milijonov, od leta 1922. do 1941. pa nad 4,5 milijarde lir.

Prezem in pošiljatev blaga, naročenega pred 31. 10. 1941.

Načelnik VIII. oddelka Vis. komisariata sporoča:

Ker nekatere tvrdke niso bile pravočasno obveščene o roku za izdajo dovoljenj za prevzem blaga, naročenega pred 31. 10. 1941. in o roku za pošiljatev tega blaga, se dodatno k okrožnici Visokega komisariata z dne 3. januarja 42-VIII No. 4776/207/41 sporoča, da je rok za izdajo dovoljenj podaljšan do 31. 1. 1942 in Visoki komisariat se je zavzel pri Ministrstvu za korporacije za to, da bi dovolilo pošiljatev dobavnim tvrdkam iz drugih pokrajin tudi po 31. t. m. proti predložiti prevzemnega dovolila tukajšnje Zbornice za TI.

Za dobaviteljice iz Ljubljanske pokrajine je rok za vpošiljatev blaga podaljšan do konca februarja t. l.

Iz italijanskega gospodarstva

Organizacijo za izkoriščanje ležišč bakrene rude je ustanovilo več italijanskih rudarskih podjetij, ker so poskusi dokazali, da bi se dala pridobitev bakra znatno dvigniti po novejših metodah, ki pa se dajo uspešno izvajati v ožji vzajemnosti rudarskih podjetij.

Zlato in dragulje so morali dosej vsi, ki so potovali v Italijo, deponirati v obmejnih carinarnicah, zdaj pa lahko zlato in dragulje nosijo s seboj v paketih, ki so jih na meji zapečatili cariniki.

Italijanski izvoz cvetlic je znašal lani po cennitvi vrtnarske organizacije 2,6 milijona kg, kar je približno ena tretjina povprečne letne cvetlične kulture. Najzdatnejši je bil izvoz cvetlic v Nemčijo. Okrasne cvetlice goji v Italiji nad 6700 večjih vrtnarij.

Državni urad za industrijske mašobne je bil ustanovljen pri ministrstvu za korporacije, da bo upravljal gospodarstvo z industrijskimi olji, mašobami ter vodil proizvodnjo mila.

Navodila za računanje delavskih mezd v industrijah, v katerih je bil skrajšan delovni čas, je izdala industrijska konfederacija v Rimu.

Prospeh kmetijstva v Italiji se kaže v naslednji objavi agencije Agit: V letih 1937.—1941. je bilo zgrajenih 18.369 novih hiš, popravljenih in prezidanih pa je bilo 12.437 hiš za kmete in poljedelske delavce.

Doklade za vzdrževanje pokrajinskih korporacijskih svetov, ki se pobirajo od pridobnine, so za leto določene različno po pokrajinah. Tako n. pr. znašajo v gorški pokrajini 2, v tržaški 1,5, v videmski 1, v kvarnerski pa 2 odstotka.

Ustanovitev nove pozavarovalne družbe je bila te dni dekretirana v Italiji, da bo ta družba omogočila kritja velikih rizikov obstoječih zavarovalnih družb. K tej zvezi bo priključen tudi veliki nacionalni in državni zavod za zavarovanje INA in bo na ta način ustvarjena pozavarovalna družba za vso evropsko celino.

Prvi pisalni stroj je bil izdelan v Italiji. Izumil in izdelal ga je leta 1837. Giuseppe Ravizza, notar v Novari. Svoj izum, ki ga je imenoval »Pisočič cimbal«, je leta 1866. razstavil v šestnajstih vzorcih, od katerih sta ohranjena še dva. Dokaj let se izum ni mogel uveljaviti in izumitelj ni imel nobene koristi in priznanja. Njegov izum je pozneje izpopolnil in tudi uveljavil genovski optik Cereseta. Italijan, Rampazetto po imenu, je tudi že leta 1557. izumil pisalni stroj za slepce. Tako pač ni čudno, da se je v Italiji tako močno razvila industrija pisalnih strojev. Od najbolj znanih svetovnih tovarn pisalnih strojev jih je v Italiji pet. Vse italijanske tovarne izdelajo na leto nad 30.000 pisalnih strojev.

Izenačenje telefonske tarife

s tarifo, veljavno v Kraljevini

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednjo naredbu:

Clen 1. — Za vse medkrajevne telefonske pogovore, prijavljene z doma naročnika ali iz javne telefonske govorilnice, se pobira dodatna pristojbina 50 cent. za vsako enoto pogovora.

Za vsak poziv in za vsak pogovor, odpovedan pred pretekom štirih ur od prijave ali opuščen, ker ni bilo odziva, se pobere stalna dodatna pristojbina 20 cent.

Clen 2. — Iz vseh krajev in za vse kraje Kraljevine, izvzemši Sardinijo, se sprejemajo »komisije« v obliki fonograma z ne več ko 20 besedami (vštevši prejemnikov naslov in odpošiljateljov podpis), ki morejo štedljivo nadomestovati neposredna in osebna sporočila po telefonu med strankama, kadar koli neposredno in osebno sporočilo ni neogibno potrebno.

Vsebinsko komisije je medkrajevnemu telefonskemu uradu sporočiti telefonsko z lastnim telefonskim aparatom ali iz javne govorilnice.

Sporočilo mora biti zgolj zasebnega značaja. Izključene so vesti politične narave, javnega interesa in borzne vesti.

Pristojbina znaša do 20 besed L. 2.— in jo plača zasebnik vnaprej, ali pa se obremeni z njo v tekočem računu naročnik, ki ima depozit za medkrajevne pogovore.

Komisije se odpravijo v 12 urah, najkasneje pa do 8. ure naslednjega dne.

Za nujne komisije, ki naj se odpravijo v 8 urah, se plača pristojbina L. 6.—.

Komisije se lahko naslovijo tudi na osebe, ki niso telefonski naročniki, zahtevati pa se sme, da se jim poleg telefonskega sporočila dostavi besedilo komisije tudi pisмено; v takih primerih se plača še dostavna pristojbina L. 0.50.

Dovoljene so komisije, naslovljene na dve številki istega prejemnika s plačilom dodatne pristojbine L. 0.50.

Komisije so lahko naslovljene tudi »poštno ležeče«. V tem primeru plača prejemnik poštnemu uradu pristojbino L. 0.25.

Komisije so lahko naslovljene tudi na »Poštni predal št. ...«.

Po predaji komisije stranka ne more zahtevati, da bi se ji vrnila. Če se komisija prekliče, se pristojbina ne povrne.

Clen 3. — Pri določitvi pristojbine, ki naj se pobere za telefonske pogovore v območju te pokrajine in z drugimi pokrajinami Kraljevine, velja za razdaljo med dvema telefonskima uradoma dejanska dolžina telefonskih vodov, uporabljenih za pogovor.

Clen 4. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana 14. januarja 1942-XX.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Kroji za službeno osebje ustanov. denarnih zavodov, društev itd.

Vis. komisariat za Ljubljansko pokrajino je izdal pod št. VIII. No. 30/22—42 z dne 19. januarja 1942-XX naslednjo okrožnico:

Z okrožnico z dne 1. decembra 1941, VIII. No. 4776/133—41, toč. 1, je bilo rešeno vprašanje krojev za osebje pokrajinskih in občinskih uprav, ustanov, zavodov, bank in podobno.

V bistvu je bilo dovoljeno v določenih mejah izdajanje nabavnih bonov za blago, ki je potrebno za kroje samo določenih kategorij službenega osebja, medtem ko je bilo za vse druge primere določeno, da se morajo uporabiti osebne oblačilne nakaznice.

Več ustanov in zavodov je zdaj nabavljalo neposredno in brezplačno svojim uslužbencem (kakor man'pulantom, strojepliskam, slugam, vratarjem in sličnim) kroje in halje in te ustanove in ti zavodi sedaj iz različnih razlogov zahtevajo, da bi smeli nadaljevati to prakso in uporabljati v

to svrhu osebne nakaznice svojih uslužbencev.

V teh primerih se dovoljuje, da smejo ustanove, zavodi, banke, društva in podobno, ki nameravajo še nadalje nabavljati svojemu osebju kroje ali enotne obleke, v sporazumu s svojim osebjem odrezati od oblačilnih nakaznic svojih uslužbencev potrebno število odrezkov za nabavo dotičnega blaga.

Tako odtrgane odrezke je treba obnem s poimenskim seznamom lastnih uslužbencev in z označbo številke oblačilnih izkaznic izročiti Trgovinsko-industrijski zbornici, ki po prejšnjem uničenju odrezkov priskrbi izdajo novih nabavnih bonov, ustrežajočih številu izročeni odrezkov.

Podoben postopek se lahko uporablja v primeru zasebnih uradov ali oseb, ki bi nameravale brezplačno nabaviti svojim uslužbencem (kakor vratarjem ali komijem) krojem podobne obleke.

Organizacija novomeških obrtnikov

Pri reorganizaciji obrtniških združenj, ki bodo dobila svojo centralo v Ljubljani, je potrebno naglasiti, da so obrtniki Dolenjske zglede vzajemni ter zelo zavzeti za delo v stanovski organizaciji.

Na Dolenjskem je bilo do leta 1940. mnogo samostojnih obrtniških združenj, ki so bila potem po večini likvidirana in priključena skupnemu novomeškemu obrtniškiemu združenju. Ostala so še samostojna združenja v Kostanjevici, Mokronogu in Stični. Na ta način in s priklopitvijo novih občin k novomeškemu okraju je novomeško skupno obrtniško združenje postalo najmočnejša organizacija obrtnikov na Dolenjskem, kar bo gotovo upoštevano tudi pri sedanjih reorganizacijah.

Konec lanskega leta je bilo v novomeškem obrtniškem združe-

nju, ki ima 5 odsekov, organiziranih 442 obrtnikov, ki so imeli v službi 151 pomočnikov in 269 vajencev. Med člani združenja je 93 čevljarjev, 84 kovinarjev, 63 krojačev, 60 mizarjev, 40 šivilj, 33 soboslikarjev in pleskarjev, 19 pekov, 17 kolarjev, 8 brivcev, 7 cementarjev itd.

Člani združenja so sklenili lani 117 učnih pogodb, mojstrske izpite je napravilo 50 kandidatov, poslovne knjižice pa je dobilo 85 pomočnikov in vajencev.

Iz tega je razvidno, da so novomeški obrtniki zelo aktivni in da bi bila potrebna po reorganizaciji v Novem mestu posebna obrtniška poslovalnica.

Čitajte »Trgovski list«!

Maksimalne cene za sir zvišane

VIII. oddelek Vis. komisariata sporoča, da se maksimalne cene za sir zaradi zvišanja mestne trošarine v Ljubljani v trgovini na drobno povišajo takole (vse za kg):

na drobno:	lire
Grana tipico 1939	33.50
" " 1940	30.80
Emmental in Sbrinz	20.90
Asiago	18.30
Fontina	21.20
Provolone	18.80
Mozzarella	18.20
Belpaese in Italico	19.10
Gorgonzola	29.40
Taleggio	17.30
Quartirolo	16.80
Fusi (Roma, Erbo, Blu idr.)	21.60
Pecorino Roma	24.60

Cena kavinim surrogatom v Ljubljani se ne zviša, ker se mestna trošarina za v Ljubljani pridelane surrogate ne pobira.

Pomen ljubljanske šole za glasbila

V Ljubljani deluje pod okriljem srednje tehnične šole že 10 let šola za glasbila, ki ima tudi vsega upoštevanja vreden gospodarski pomen. Po zaslugi šole in njenega voditelja, odličnega strokovnjaka Mušiča se je uveljavila na eni strani velika vrednost nekaterih vrst našega domačega lesa, na drugi strani pa so si pridobili izdelki učencev te šole dober sloves doma in daleč po svetu.

Nekdaj so tuji pri nas po nizki ceni kupovali za izdelavo glasbil pripraven les ter ga potem drago prodajali tudi našim tvrdkam. Dokaj let je že to preprečeno, ker nam je šola za glasbila odkrila, da imamo prav dobre smrekovine v Polhovem gradu ter da rase odlični plamenasti javor v okolici Borovnice.

Solanja, ki traja tri leta, se je doslej udeležilo okrog 40 učencev, ki so se po veliki večini dobro izvežbali v izdelovanju raznih glasbil, predvsem pa gosli, kitar in tudi okarin. Bivši učenci ljubljanske šole so dobili po večini delo pri domačih tvrdkah, ki izdelujejo glasbila ter jih tudi izvažajo. Najživahnejši je bil izvoz v balkanske dežele.

Likvidacije

V likvidacijo je prešla tvrdka Luščilnica riža, družba z o. z. v Ljubljani.

Razdružila se je in prešla v likvidacijo družba z o. z. »Sladkor« v Ljubljani.

Denarstvo

Beograjska mestna hranilnica izkazuje, da so se njene hranilne vloge od 6. aprila do 17. decembra zvišale za 6,7 milijona din. V tem času je izdala hranilnica posojil za 10,3 milijona din.

V novi srbski proračun je vstavljen kredit 85 milijonov din za kuponsko službo notranjih posojil. Bolgarskega notranjega posojila je bilo dosedaj podpisano za 3,7 milijarde levov.

Belgija je po vzoru Nemčije, Italije, Francije in Nizozemske izdala naredbu, s katero se omejujejo dividende na največ 6%. Kar bi bilo čistega dobička nad 6%, se mora vložiti v državne vrednostne papirje.

Ker so zopet likvidirale neke angleške banke v Španiji svoje posle, bo odslej v Španiji samo 9 inozemskih bank, in sicer 1 italijanska, 3 nemške, 3 angleške in 2 francoske.

Tretjega švedskega notranjega posojila za narodno obrambo je bilo že prvi dan podpisano za 112 milijonov švedskih kron, kar pomeni zelo velik uspeh.

Na občnem zboru angleške velebanke Barclay je gener. ravnatelj banke sporočil delničarjem, da je morala banka zapreti 470 svojih podružnic.

Vse angleške, ameriške in nizozemske banke na Daljnem vzhodu so japonske oblasti začasno zaprle, da se izvede od njih odrejena likvidacija teh bank.

Gospodarske vesti

Hrvatske klirinške terjatve so znašale koncem septembra proti Nemčiji 333, proti Italiji 27, Švici 0,5 in Romuniji 3,9 milijona kun.

Francoska družba borskih rudnikov je prešla v nemško last, ker je skupina Mirabant, ki je imela večino delnic, prodala te nemški skupini. Družba ima 16. januarja občni zbor ter bo na njem med drugim sklenila tudi prenos sedeža družbe v Nemčijo.

Kredit 600 milijonov mark je dovolila Nemčija Romuniji, da se more povečati romunski uvoz iz Nemčije.

Romunska vlada je vzela iz prometa kovance po 250 lejev z likom kralja Karola.

Turška tobačna letina se ceni na 28 milijonov kilogramov.

Slovaška ima velike klirinške terjatve, kakor je dejal guverner Slovaške narodne banke dr. Karvas. Njena največja terjatve je proti Nemčiji in znaša slovaški aktivni saldo 2 milijardi Kr. Da se likvidira ta saldo, bo Slovaška močno povečala svoj uvoz iz Nemčije.

V slovaške sladkorne tovarne je bilo lani oddano v vsem 3,98 milijona stotov sladkorne repe ter bodo tovarne proizvele 584.000 stotov sladkorja, 11.600 stotov surovega sladkorja in 121.000 stotov melase.

Madžarska mlinska industrija mora po odredbi notranjega ministra v bodoče uporabljati vreče iz papirja.

Madžarske tekstilne tovarne bodo smele v bodoče uporabljati le 10 odstotkov svojih surovin za luksuzne izdelke.

Madžarski kmetijski minister je prepovedal klanje ovc za domačo potrošnjo, ker je vsa prireja ovc določena za izvoz.

Najmanj polovico cvetličnjakov je treba to spomlad porabiti za gojitev povrtnine. Tako pozivajo prebivalstvo nemški listi.

Švica je v l. 1941. uvozila blaga za 2,02 (1940 za 1,85) milijarde šv. frankov, izvozila pa za 1,46 (1,32) milijarde šv. fr. V letu 1940. je bila švicarska zunanja trgovina pasivna za 0,53, v letu 1941. pa za 0,56 milijarde šv. frankov.

Svicarski indeks cen v trgovini na debelo se je od začetka vojne dvignil od 107 na 198,7 odstotka.

Tudi Portugalska je uvedla racioniranje nekaterih živil, dočim je bila dosedaj racionirana samo potrošnja bencina.

Veliki angleški denarni zavod »Hongkong and Shanghai Banking Corporation«, ki je bil največji angleški finančni zavod Vel. Britanije na Daljnem vzhodu in ki je posloval že 75 let, se je preselil v London. V l. 1886 do 1890 je znašal delež britanskega uvoza v vso Kitajsko 83%. Pozneje je sicer ta delež padel, toda še dolgo so bili Britanci vodilni v zunanji trgovini Kitajske. — Prenos sedeža uvodoma omenjenega glavnega zavoda v London kaže, kako zelo je vojna z Japonsko udarila gospodarsko pozicijo Velike Britanije na Daljnem vzhodu.

Da bi se povečala proizvodnja žitaric, je egiptska vlada prepovedala saditev bombaža v zgornji dolini Nila.

V U. S. A. bodo zgradili nove tovarne za izdelovanje sintetičnega kavčuka ter se bo proizvodnja dvignila od 100 na 500 tisoč ton. Nove tovarne bodo veljale 400 milijonov dolarjev.

Letni čas zaradi štednje pri razsvetljavi je bil uveden v Združenih državah Sev. Amerike.

Brazilijska je lani izvozila 11,05 milijona vreč kave, t. j. za en milijon vreč manj kakor l. 1940.

Japonski vojni proračun se bo zaradi sklepov japonske vlade povečal od 3,02 na 6,23 milijarde jen.

Japonsko trgovinsko ministrstvo je razglasilo uredbo o racioniranju potrošnje oblačilnih predmetov. Izdale se bodo osebne izkaznice za nakup tekstilnih izdelkov po vzgledu Nemčije.

Najmanj dva milijona japonskih družin bo v prihodnjih letih preseljenih v Mandžurijo, na Kitajsko in v druge dežele, ki so jih osvojile japonske čete, da se tako utrdi japonsko v teh deželah.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke

itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.